

rijksuniversiteit
groningen

scholierenacademie

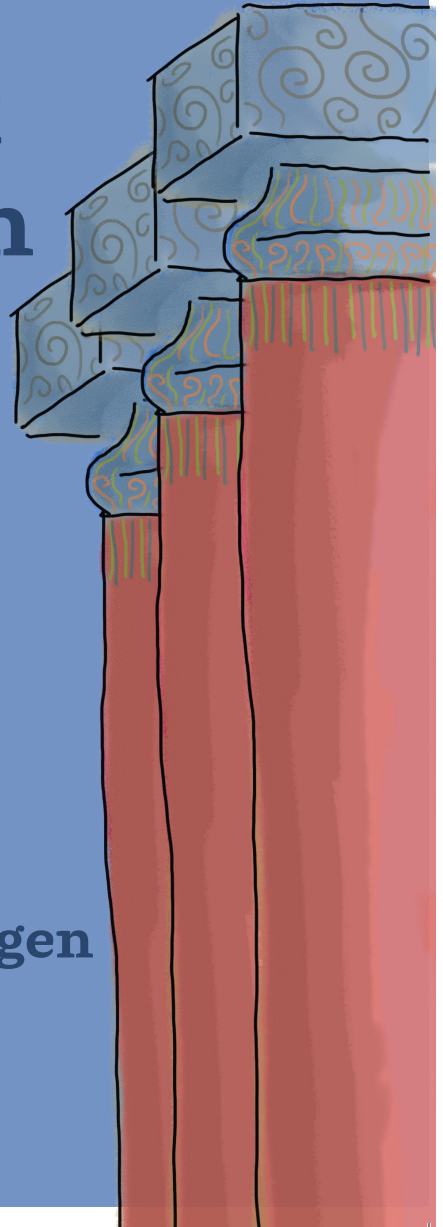
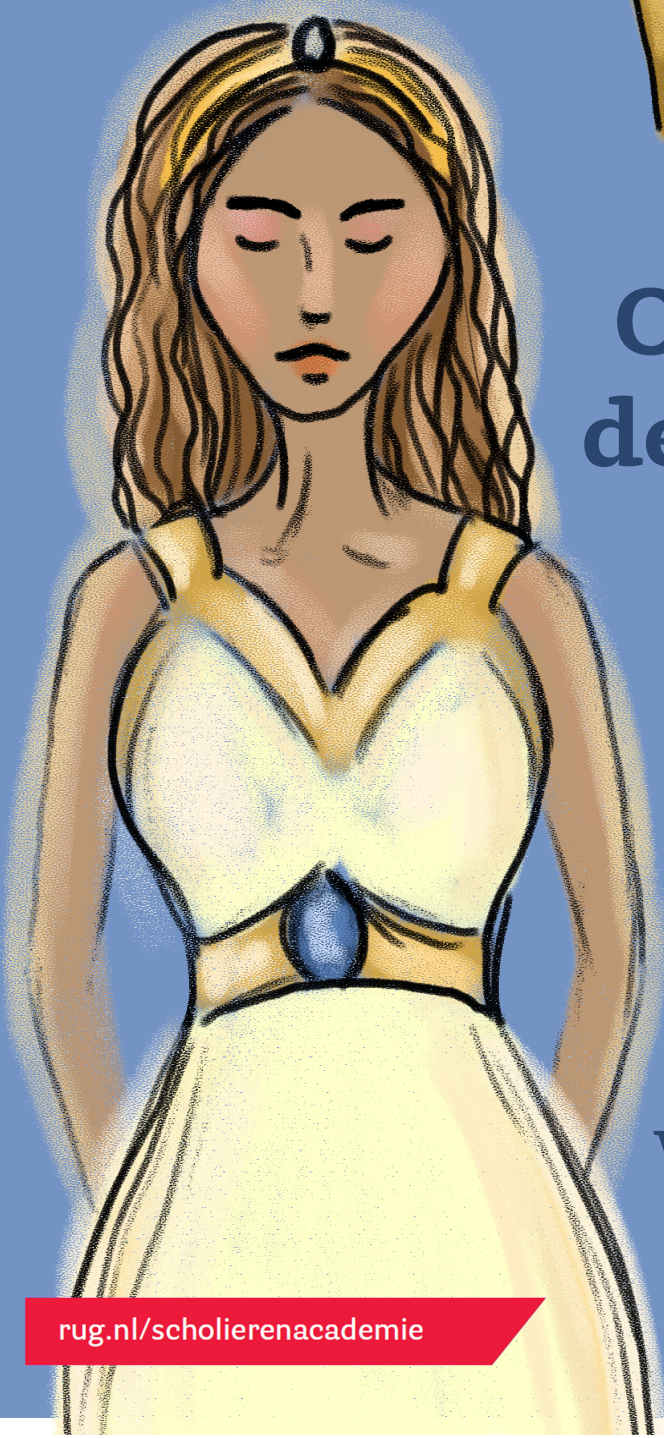
Co-funded by
the European Union

DAPPER OF DWAAS

Onderzoek
de stemmen
uit Troje

Werkboek leerlingen

rug.nl/scholierenacademie

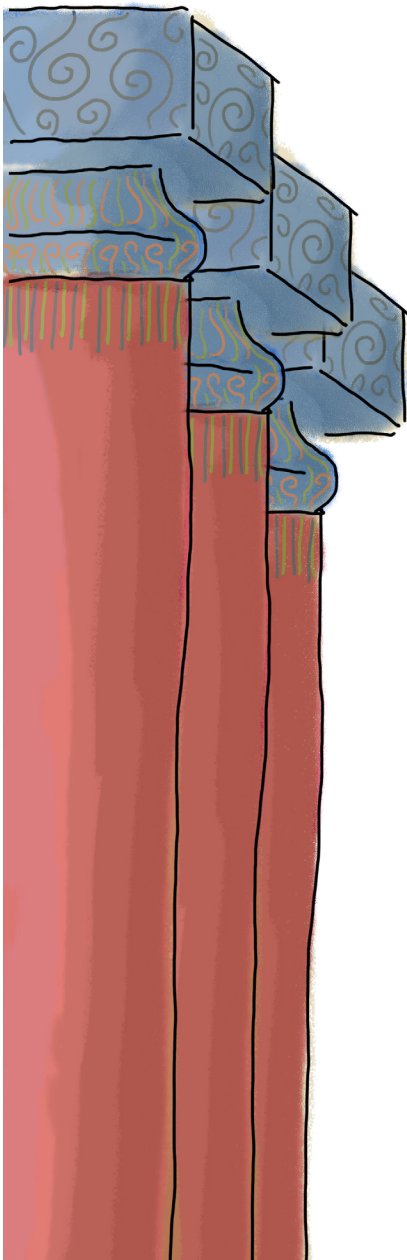
Inleiding

Misschien heb je weleens van het wereldberoemde verhaal de *Ilias* gehoord, geschreven door Homerus rond 762 voor Christus. De *Ilias* is een verhaal over de Trojaanse oorlog, de grootste oorlog uit de Griekse tijd.

In dit werkboekje ga je onderzoeken wie een hoofdrol had in de *Ilias* en van welke personages je weinig te weten komt. Die personages werden soms neergezet als dwaas, maar is dat wel terecht? Wat gebeurt er als je het verhaal vanuit hun standpunt bekijkt? Zijn ze dan niet juist heel dapper?

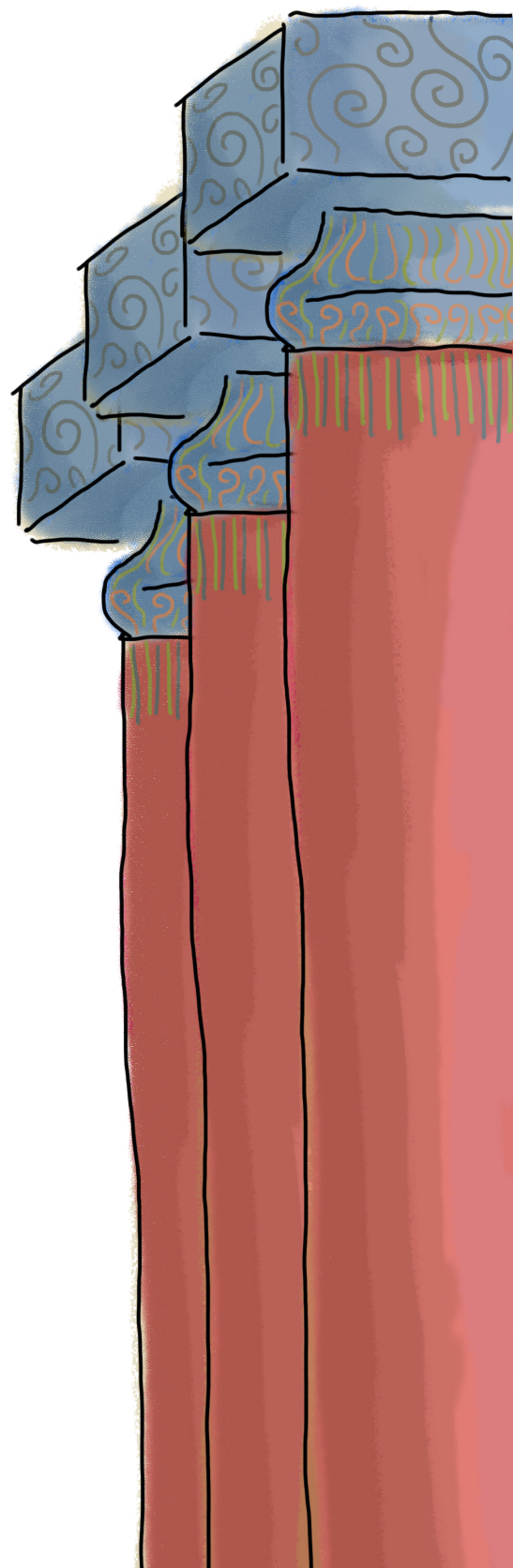
De opdrachten in dit boekje helpen je om je in te leven in verschillende kanten van een verhaal. Op die manier leer je anderen beter te begrijpen. Dit is natuurlijk niet alleen nuttig in verhalen, maar ook in het echte leven.

Veel plezier met de opdrachten!

Inhoud

Deel 1: De <i>Ilias</i>	4
Opdracht 1: De <i>Ilias</i>	4
Deel 2: Perspectieven	8
Opdracht 2: Perspectieven in de <i>Ilias</i>	8
Opdracht 3: Geef ze een stem!	10
Deel 3: Hervertellingen	12
Opdracht 4: Wat doet een onderzoeker klassieke talen?	12
Opdracht 5: Creatief hervertellen	12
Deel 4: Actualisatie	14
Opdracht 6: Levendige linkjes	14
Opdracht 7: Tijdloze thema's	16
Deel 5: Eigen oordeel	18
Opdracht 8: Een persoonlijk bericht	18
Opdracht 9: Wat vonden zij van de oorlog?	19

Deel 1: De *Ilias*

Opdracht 1: De *Ilias*

Ik kan het verhaal van de *Ilias* grotendeels navertellen

1. Op de volgende bladzijden staan fragmenten uit de *Ilias* in een willekeurige volgorde. Bepaal de juiste volgorde en schrijf die hieronder op.

..... → ..... → ..... → ..... → ..... → ..... → .....

1. De Trojaanse Oorlog

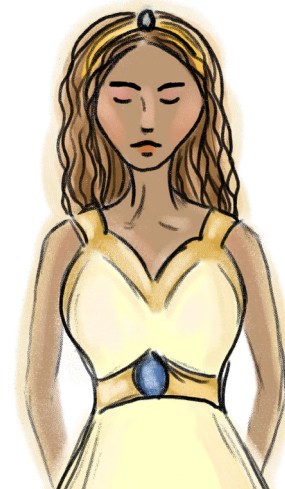
- Op het moment dat de *Ilias* begint, duurt de oorlog al negen jaar.
- De *Ilias* begint met een ruzie tussen de Grieken Agamemnon en Achilles. Achilles was de sterkste held, maar hij weigert te vechten omdat hij zich niet gerespecteerd voelt door Agamemnon.
- Aan het einde van de *Ilias* vecht Achilles weer mee en doodt hij Hektor, de sterkste man van de Trojanen.
- De *Ilias* vertelt niet hoe de oorlog afloopt, namelijk door de list van het Paard van Troje. Kent iemand dit verhaal?

2. Helena

Aan het begin van de *Ilias* wordt er gesproken over de vrouw Helena:

“Geen wonder dat de Trojanen en goedbewapende Grieken om een vrouw als deze zo lang afzien: zij is in uiterlijk werkelijk het evenbeeld van een godin!”

Voor de Grieken was het verhaal zo bekend dat het niet helemaal verteld hoefde te worden. Maar voor ons is het minder bekend. Daarom is het handig om te weten hoe het begon: het verhaal start bij een bruiloft.

3. Eris en de gouden appel

Eris is de godin van de ruzie. Logisch dat je die niet bij je bruiloft wilt hebben!

Maar... Eris besluit tóch te komen. En natuurlijk zorgt ze voor problemen.

Ze gooit een gouden appel in de menigte. Op de appel staat: *'voor de mooiste vrouw.'*

4. De bruiloft van Peleus en Thetis

De zeegodin Thetis trouwde met de sterfelijke koning Peleus.

Dat was heel bijzonder, want zo vaak trouwden goden niet met mensen!

Uit dit huwelijk werd later een beroemde zoon geboren: de held Achilles.

Alle goden waren op de bruiloft uitgenodigd, behalve de godin Eris.

5. De roof van Helena

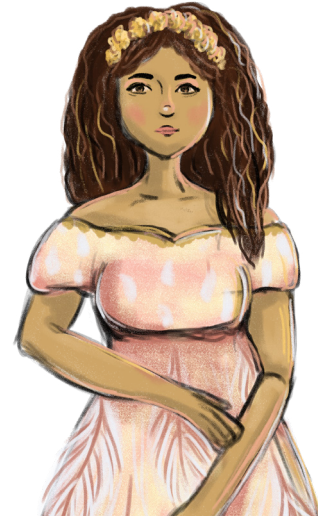
- De mooiste vrouw ter wereld is Helena. Zij woont in Sparta en is getrouwd met koning Menelaos.
- Paris reist naar Sparta en neemt, met hulp van Aphrodite, Helena mee naar Troje.
- In sommige versies van het verhaal gaat Helena vrijwillig mee, in andere wordt ze gedwongen.

6. Het parisoordeel

De drie godinnen proberen Paris te overtuigen door hem een beloning te beloven als hij hen kiest als 'de mooiste':

- Hera belooft hem de macht over heel Azië.
- Athena belooft hem wijsheid en militaire roem.
- Aphrodite belooft hem de mooiste vrouw ter wereld.

Paris kiest Aphrodite.

7. De Grieken komen Helena te hulp

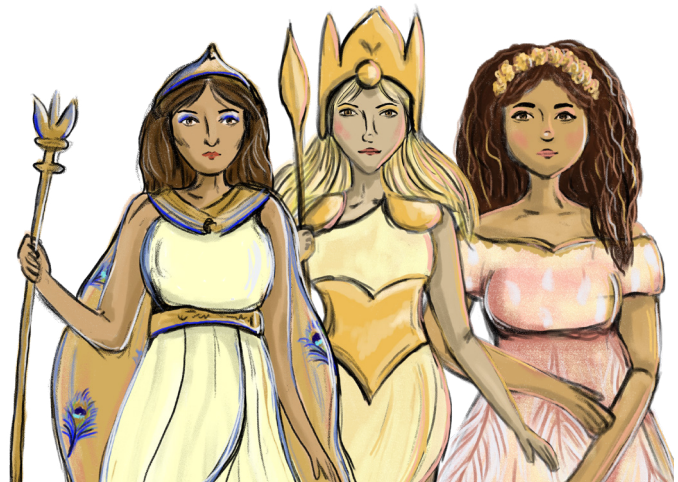
- Voordat Helena met Menelaos trouwde, wilden veel andere Griekse mannen ook met haar trouwen.
- Zij hadden gezworen elkaar te helpen als Helena ooit onrecht werd aangedaan.
- Nu was het zo ver: een groot Grieks leger ging naar Troje toe om Helena terug te halen.

8. De drie godinnen

Drie godinnen vinden dat zij de mooiste zijn en dus de gouden appel verdienen:

- Hera, de godin van het huwelijk en de vrouw van oppergod Zeus.
- Athena, de godin van de wijsheid.
- Aphrodite, de godin van de schoonheid.

De drie godinnen vragen Zeus te kiezen wie hij de mooiste vindt. Zeus weet dat dit enorme ruzie gaat opleveren en vraagt de Trojaanse herder Paris om te kiezen. Die staat namelijk bekend om zijn eerlijkheid.

2. Wat zijn de belangrijkste personages in de *Ilias*? Schrijf ze hieronder op:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Wat vind je van het verhaal van de gouden appel en de 'prijs' die Paris krijgt voor het maken van zijn keuze?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Wat heb je nieuw geleerd over de *Ilias*?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Deel 2: Perspectieven

Opdracht 2: Perspectieven in de *Ilias*

Ik kan perspectieven benoemen in de *Ilias*.

Bekijk de animatievideo over perspectieven. Lees vervolgens de onderstaande fragmenten uit de *Ilias* en maak de bijbehorende vragen.

Fragment 1: Agamemnon laat Briseïs weghalen

Inleiding: De Griekse legerleider Agamemnon en Griekse held Achilles hebben ruzie. Beide mannen hadden een Trojaanse vrouw als oorlogsbuit gekregen. Agamemnon had Chryseïs gekregen, maar hij moest haar afstaan. Achilles had Briseïs gekregen, maar Agamemnon vindt dat hij recht heeft op haar nu Chryseïs weg is.

Zo werd dat geregeld in het legerkamp. Maar Agamemnon, de leider van de Grieken, liet de ruzie of het dreigement van Achilles niet stoppen. Nee, hij zei tegen zijn trouwe dienaren Talthybios en Eurybates: *“Ga naar de tent van Achilles en neem het meisje Briseïs, met haar mooie wangen, mee. Als Achilles het niet toelaat, kom ik haar zelf halen. Hij zal er spijt van krijgen.”* Dus Talthybios en Eurybates liepen met tegenzin naar het tentenkamp van Achilles' leger. Ze troffen hem zittend voor de tent aan. Achilles was niet blij. De dienaren bleven angstig stilstaan, ze durfden hem niets te zeggen of te vragen. Achilles had al door waarom ze kwamen en zei tegen hen: *“Gegroet, dienaren, boodschappers van oppergod Zeus en van het volk, kom maar dichterbij. Jullie hebben mij niets misdaan, nee, ik heb het gemunt op Agamemnon, die jullie heeft gebracht om het meisje Briseïs. Patroklos! Lieve vriend, breng het meisje naar buiten en laat hen haar meenemen. Maar begrijp dit: als zij nog verwachten dat ik hen ga verdedigen in deze verschrikkelijke strijd, zijn zij compleet doorgedraaid. Zij weten niet wat hen nog te wachten staat en wat ze moeten doen om deze strijd veilig door te komen.”*

1. Welke personages praten in dit stuk?

.....

2. Welke personages worden wel genoemd in het verhaal, maar praten niet?

.....

.....

3. Hoe voelen Talthybios en Eurybates zich als ze naar Achilles gaan?

.....

.....

4. Kunnen we weten hoe Briseïs zich voelt?

.....

.....

5. Wat voor emotie zou Achilles kunnen hebben bij “Lieve vriend, breng het meisje naar buiten en laat haar meenemen.”?

.....

Fragment 2: Helena spreekt met Hektor over Paris

Inleiding: Helena is een Griekse vrouw die in Troje is beland bij Paris. Deze situatie heeft de oorlog tussen de Grieken en Trojanen ontketend. Hektor, de broer van Paris, is een sterke vechter tijdens de oorlog. Voor dit fragment heeft hij tegen Paris gezegd dat hij meer moet vechten. Helena spreekt met Hektor, terwijl Paris zich gereed maakt. Helena sprak Hektor aan: *“Paris is niet dapper, en dat zal ook altijd zo blijven. Dat zal hem achtervolgen. Maar, zwager, kom toch binnen en ga zitten. Jij draagt de last, die mijn schaamteloze gedrag en Paris’ verblinding van*

liefde hebben veroorzaakt. Zeus gaf ons een ellendig lot, zodat ons verhaal verteld blijft worden.”

Maar de sterke Hektor antwoordde:

“Vraag mij, Helena, niet te gaan zitten, ook al bedoel je het vriendelijk; je kan me niet overhalen. Ik wil de Trojanen verdedigen die mij nu niet op het slagveld zien. Laat Paris zich haasten om mij nog te zien voordat ik weer ga vechten. Ik ga nog even naar huis om mijn dierbare vrouw en zoontje te zien. Ik weet immers niet of ik hen nog terug zal zien of dat de goden mij willen laten doden door de Grieken.”

6. Helena en Hektor praten over Paris. Wat vindt Helena van Paris? En wat vindt Hektor van Paris?

.....

.....

.....

.....

.....

7. Hoe zou je Hektors karakter beschrijven?

.....

.....

.....

.....

.....

8. Welk verschil valt je op tussen Briseïs in tekst 1 en Helena in tekst 2?

.....

.....

.....

.....

.....

Deel 3: Herververtellingen

Opdracht 4: Wat doet een onderzoeker klassieke talen

- Ik kan uitleggen wat een onderzoeker klassieke talen
1. Wat denk je dat een onderzoeker klassieke talen doet? Schrijf alle activiteiten die je kunt bedenken op losse post-its. Plak deze op de linkerkant van je tafel.
  2. Je bekijkt de onderzoekscyclus op het bord. Plak de post-its die overeenkomen met de onderzoekscyclus op de rechterkant van je tafel.
  3. Je gaat zo een filmpje kijken. Let goed op of er dingen verteld worden die op jouw post-its staan. Herken je iets, plak dan de betreffende post-it van de linkerkant naar de rechterkant van je tafel.

Opdracht 5: Creatief hervertellen

- Ik kan mij inleven in een bijfiguur uit de *Ilias* en daar een creatieve uiting aan geven.

In deze opdracht kies je een bijfiguur uit de *Ilias* en ga je op een creatieve manier een hervertelling maken. Beantwoord de volgende vragen:

1. Welke bijfiguren ken jij uit de *Ilias*?

.....
.....

2. Over welke figuur zou je meer willen weten? Verzamel informatie over deze figuur.
3. Kies een van de onderstaande opdrachten en werk die opdracht uit.
  - a. Schrijf een dagboekfragment vanuit het perspectief van het door jou gekozen personage.
  - b. Schrijf of maak een filmpje waarbij het door jou gekozen personage geïnterviewd wordt (schrijf vragen en antwoorden op) en maak zijn of haar kijk op het verhaal duidelijk.
  - c. Ontwerp de cover van een boek over jouw favoriete Griekse mythe, maar met een onderbelichte figuur in de hoofdrol. Verzin een titel en subtitel, maak een mooie afbeelding voor op de voorkant en schrijf een prikkelende samenvatting voor achter op je cover.
  - d. Schrijf een alternatief verhaal waarbij het door jou gekozen personage de hoofdrol/heldenrol mag spelen.

Wil je het toch liever schrijven vanuit het perspectief van een held? Kies dan voor een perspectief waarin de schaduwkanten van jouw held naar voren komen. Verken de menselijke of minder fraaie eigenschappen van deze zogenaamd 'ideale' figuur.

Deel 4: Actualisatie

Opdracht 6: Levendige linkjes

- Ik kan een link leggen tussen de oude klassieke werken en hedendaagse emoties.

Je krijgt een fragment uit de *Ilias* of uit een ander klassiek werk van je docent.

1. Kies één personage uit het fragment dat je net gelezen hebt. Denk na over een belangrijk moment voor dit personage uit de gelezen passage. Op welk moment voelt het gekozen personage volgens jou een sterke emotie? Hoe zou je die emotie omschrijven?

.....
.....
.....
.....

2. Hoe zou jij je voelen als dit jou zou overkomen? Schrijf een situatie op uit je eigen leven waarin je een vergelijkbare emotie zou voelen.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Schrijf vervolgens in eigen woorden een specifieke gedachte op die het personage zou kunnen hebben.

.....
.....

4. Kies vervolgens één van de volgende opdrachten:
- a. Stel een playlist samen met muziek die past bij het personage en zijn of haar emoties of situatie.
  - b. Maak of kies een kunstwerk dat de emoties of het verhaal van het personage goed uitdrukt.
  - c. Schrijf of kies een gedicht dat aansluit bij de gevoelens of beleving van het personage.

Opdracht 7: Tijdloze thema's

- Ik kan uitleggen waarom het verhaal van de *Ilias* ook vandaag de dag nog relevant is.

Met de klas lees je een fragment uit de *Ilias*.

1. Welke thema's staan centraal in het fragment dat je hebt gelezen?

.....
.....
.....
.....

2. Welke thema's uit de *Ilias* zijn nog steeds of opnieuw actueel?

.....
.....

3. Kies samen één thema, gebruik jullie antwoorden op vraag 1 en 2.

Gekozen thema:

.....

4. Elk groepslid zoekt individueel een krantenartikel, een kort YouTube-fragment, een boek of een film waarin jullie dat thema terugzien. Kies vervolgens samen welk(e) artikel/fragment/boek/film jullie gaan gebruiken voor deze opdracht.

Titel gekozen artikel/fragment/boek/film:

.....
.....

5. Schrijf in enkele zinnen op waar jullie artikel/fragment/boek/film over gaat.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Schrijf op hoe jullie gekozen thema terugkomt in de *Ilias* en in jullie artikel/fragment/boek/film. Maak een lijstje met (minstens drie) overeenkomsten en (minstens twee) verschillen.

.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Presenteer je bevindingen aan de rest van de klas.

